

tenek, hogy a káros, zavart okozó műsorokra a rendezőknek időben fel kell figyelniök. Az előadott produkciók nagy többsége azonban éretten, felelősséggel, a szereplők őszinte hitével szölt napjaink fontos, aktuális kérdéseihöz, vagy „örök” emberi problémákhoz.

Legnagyobb feladata a balassagyarmati Madách Imre Irodalmi Színpadnak volt. Sánta Ferenc: Az áruló c. kisregényének értelmezését, az írői állásfoglalás bizonytalansága folytán a szerkesztő és rendező sem oldhatta meg a teljes siker reményében. „Rázós” témákat választottak a szolnokiak (az öngyilkosság társadalmi problémájának felvetésével), a drégelypalánki Szondy György Irodalmi Színpad tagjai (antisex műsorokkal). S bár az általuk felvetett témákat nem „veszték ki” igazán, elkötelezettségük, felelősségérzetük tartalmassá, érzelmileg gazdaggá tette műsorukat. Örvendetes tapasztalata volt a balassagyarmati Irodalmi Színpad Napoknak az öncélú intellektualizmus háttérbeszorulása, a konkrét, élő mondanivaló iránti igény erősödése. Egyre kevesebb az általában az emberiséghez szölo dilettáns fennkölttség, egyre több a helyi politizálásra közvetlenül kapcsolódó, valóban közéleti műsor, mint pl. a Nem magánügy, az Erato, vagy a kecskemétiak Kalendárium c. műsora, áttételesen a Jónás könyve előadása.

Rendhagyó volt a fesztivál nemcsak a kísérletező kedv élénkölése folytán, hanem a zsüri magas mércéje, sok vitát kiváltó döntései, elemzései miatt is. Az indulatok elmúlásával, a tanulságok levonásakor célszerű megfogalmazni: a fesztivál, s maga az irodalmi színpadi mozgalom nagykorú lett, a felnötteknek kijáró mércével kell mérni értékeit, tévedéseit.

Kiss Aurél

Őszi tárlat a Kohász Művelődési Központban*

E kiállítás minősítésére a jelenlévők nyilván többféle jelzöt is találtak, nyilván ezek döntö többsége rá is illik a kiállított anyagra. A lehetséges sokféle jelző közül számomra háromnak van jelentősége. Engem a kiállítás szokatlansága, a szimbolikája és hasznossága ragodott meg elsősorban. Miért? Először is szokatlannak éreztem időpontja miatt. Hiszen ősszel nálunk nem szokás ilyesfajta kollektív kiállítást rendezni. A város, a megye és a vendégművészeink bemutatkozása, nagy seregszemléje tavasszal szokott lenni. Szokatlannak tűnt az is, hogy hétfőn nyílik a tárlat. A kiállítás-rendezési gyakorlat úgy alakította, hogy e célra a vasárnap délelőttök jelöltettek ki. Mindezekből az előjelekből arra is következtethetünk, hogy az eltérések tudatosak, szándékosak. Ez utóbbira gondolhatunk abból is hogy nemcsak az idő, hanem a hely megválasztása is elüt a gyakorlattól és ebben a környezetbe hívták meg a képzőművészet iránt érdeklődő vendégeket. Az pozitívumként értékelhető, hogy a kiállítás rendező keresve-kutatva a város viszonyai között meglévő lehetőségeket az egyik jó környezetre találtak rá ismét, és ilyen formán is ápolják a város egész kulturális fejlődése szempontjából is az értékes történelmi hagyományokat.

Az a véleményem, hogy ez a művelődési központ ilyenfajta igényeket is ki tud elégíteni. Kissé szimbolikusan is érzem, hogy a város egyik ipari központjában került sor erre a rendezvényre. Nyilvánvaló az, hogy itt nem arról van szó, hogy a művészet „leszállt” ormairól és fenségességében megmutatkozik, hanem arról, hogy törleszteni kíván olykor-olykor felhalmozódó adósságából. Úgy vélem, ez irányban nagyon sok még a tennivaló, hogy a tudati felszínen, vagy a felszín alatt a rejtőző

* Elhangzott a kiállítás megnyitáson

igényeket felébredszük, illetve ezeket kielégítsük. Szimbolikusnak érzem továbbá ezt a kiállítást azért is, mert úgy vélem, hogy mostani feladatainknak a kezdetét is jelzi, melytől azt várjuk, hogy tovább viszi közművelődésünket azon az úton, amely Salgótarján folyamatos kulturális fejlődéséhez szükséges. Amelytől feladataink jelenlegi szakaszában azt várjuk, hogy az eddigieknél jobban ébressze fel és elégítse ki a munkások és az ifjúság kulturális igényeit.

Nyilvánvaló, hogy ehhez a munkához szükség van azokra a képzett erőkre, akik ebbe a munkába meggyőződésük, ismereteik alapján részt kívánnak venni. A szám-bavehető erők között lényeges szerep jut szocialista értelmiségünknek, művészeinknek. Így népművelőink, művészeink számára e feladat megoldása igen nemes és reális tartalmú.

Ez az alkalom azt is igazolja, hogy közművelődési intézményeink megértették e feladat lényegét. Hiszen ez a gyűjtemény az ez évi Múzeumi Hónap során három intézmény összefogásának eredményeként született: a Munkásmozgalmi Múzeum, a Kohász Művelődési Központ, a Megyei Művelődési Központ vezetőit, munkatársait dicséri. Aki ismeri a város közművelődési életét az azt is tudja, hogy ennek az alkalomnak nagy jelentősége van az egységes városi közművelődési tevékenység szempontjából. Az is jó, hogy ez a kiállítás nem egyedül példára csupán. Az összefogásnak egyéb jeleivel is találkoztunk. Az elmúlt napokban a társművészetek közül a kórusok találtak itt otthonra, hogy a városban, a megyén túl is öregbítsék hírünket. A két alkalom — remélhetőleg — nemcsak szórvány esetenként fog szerepelni emlékezetünkben, hanem áterjed és realizálódik a mindennapok szorgos munkájában is.

Külön elismerésre méltóak azok a művészek, akik a múzeumi felhívás nyomán munkájukkal jelentkeztek e tárlaton. A városban élők közül láthatják Czinke Ferenc, Iványi Ödön, Lóránt János, G. Mészáros Erzsébet és Pataki József alkotásait. A balassagyarmati művészek közül Réti Zoltán képei láthatók. A megyén kívül őket Somogyi János festményei, Vasas Károly szobrai, Csohány Kálmán grafikai képviselik. A tárlat hasznos abból a szempontból is, hogy újabb fórumot és lehetőséget biztosít a városban, a megyében és a megyén kívül élő művészek számára, hogy erejüknek és képességeiknek megfelelően vegyenek részt a város kulturális programjának megvalósításában. Azt hiszem — egyeztetve a különböző szinteken megfogalmazott tervekkel, elképzelésekkel — ez az őszi kiállítás hasznos kiegészítője és kiegészítője — és nem ellenlábas — lehet a már nagy hagyományú és továbbra is legjelentősebb kiállítási programnak, a Tavaszai Tárlatnak. Az ezzel foglalkozó intézményeknek ilyen összefüggésben is érdemes gondolkodni, hiszen ez a művészeti élet újabb ösztönzőjévé is válhat. Itt nemcsak a „felnőtt generáció” fejlődését kísérhetnénk szemmel, hanem az „új” nemzedék legizgalmasabb darabjai is fórumot, közönséget kaphatnának.

Napjaink igényeként vetődik, vagy vetődhet fel az is, hogy élve a hely-adta lehetőségekkel, a létrehozó intézmények keressék az alkalmat, hogy a kiállítást a munkások, a szocialista brigádtagok, a szakmunkástanuló intézet diákjai minél nagyobb számban tekintsék meg. Törekedjenek arra, hogy a szervezett programok keretében a művészekkel is találkozhassanak.

Jó lenne, ha az eddig előforduló példákban okulnának a művelődési folyamatban résztvevők, és a két összetevő — az alkotók és a közvetítők — egymásra találásának és további, a lehetőségeket jobban kihasználó, tudatosabb és egységesebb gyakorlat újjászületésének lennének a mai napon tanúi. A cél: a magasabb műveltséggel rendelkező munkásság, a város szocialista kultúrájának továbbfejlődése érdekében.

Ehhez a közművelődés irányítóinak, a közművelődés minden munkásának azonos szemléletére és gyakorlati egységére van szükség. Abban bízva, azon munkálkodva, hogy még több ilyen felfogású — a mindennapi munkában is tükröződő — kiállítással, rendezvénnyel találkozunk, nyitom meg e kiállítást és kérem tekintsék meg a műveket.

Horváth István